

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ У РОЗБУДОВІ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПРАВОВОЇ
ДЕРЖАВИ**

**XVII Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція,
присвячена Дню юриста**

07 жовтня 2025 року

ТОМ 3

**Одеса
ОДУВС
2025**

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ СТЯГУВАЧА У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

*Вікторія Дідик,
здобувачка вищої освіти
інституту права та безпеки
Одеського державного університету внутрішніх справ.
Науковий керівник: І.С. Андрієнко,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін інституту права та безпеки*

Виконавче провадження – завершальна стадія судового процесу і без виконання рішення втрачається сутність правосуддя. Ефективне виконання судового рішення є основоположним елементом принципу верховенства права. Цей принцип закріплений ст. 129 – 1 Конституції України, а саме, що судові рішення є обов’язковими для виконання [1].

Особливості вчинення виконавчих дій завжди мали багато законодавчих прогалин, які порушували законні права стягувачів та боржників. З початком повномасштабного вторгнення ситуація не змінилася на краще, а навпаки стала підставою для зловживання приватними та державними виконавцями своїх повноважень. Питання законодавчих змін щодо виконавчого провадження в умовах воєнного стану в Україні викликає суперечки, що, вкотре, підкреслює актуальність даного дослідження.

Після 24 лютого 2022 року сфера примусового виконання рішення фактично зупинилася, а державні та приватні виконавці зіткнулися з об’єктивною кількістю перешкод. Одним із прикладів нарікання з боку приватних виконавців змін держави щодо пом’якшення заходів для боржників. Розглянемо це питання більш докладно.

По – перше, невиконання судових рішень, де боржниками виступають підприємства оборонно – промислового комплексу, вищі навчальні військові заклади, військові частини, установи, що входять до Збройних Сил України. З вищевказаного виходить, що немає сенсу подавати позов до військовослужбовця, працівника установ, військовослужбовця.

Вдалося з’ясувати специфіку стягнення аліментів із боржника – військовослужбовця. Відповідно до п. 3 ч. 10 ст. 71 Закону України «Про виконавче провадження» визначено, що тимчасове обмеження боржника у праві керувати транспортними засобами не може бути застосовано в разі проходження боржником строкової військової служби, військової служби за призовом осіб офіцерського складу, військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, військової служби за призовом осіб

із числа резервістів в особливий період або якщо боржник проходить військову службу та виконує бойові завдання військової служби у бойовій обстановці чи в районі проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях.

По – друге, внаслідок війни боржники отримали захист, а стягувачі є незахищені. До того ж заморожується процес виконання з боку держави. Новелою є і те, що у відповідності до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності приватних виконавців та примусового виконання судових рішень, рішень інших органів (посадових осіб) у період дії воєнного стану» «зупиняється дія постанов державних виконавців про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською та пневматичною зброєю [2]. Варто зауважити, що статус боржника під час дії воєнного стану є вигіднішим, ніж стягувача. Такі пом'якшуючі заходи можуть призвести до катастрофічного рівня виконання судових рішень в Україні, а також призведе до порушення вимоги Європейського Союзу щодо покращення виконання рішень судів [3, с. 56].

Наступним на що слід звернути увагу, це на проблему пов'язану з невиконанням судових рішень на окупованій території. Дана проблема була викликана ще з 2014 року, однак з початком повномасштабного вторгнення ситуація ускладнилася. Реальне виконання рішень суду на окупованих територіях або територіях, де ведуться бойові дії є неможливе, оскільки наша держава не підтримує дипломатичні відносини з країною – агресором, що знову ж порушує права стягувача. Позитивним моментом є те, що Верховний суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду у справі № 910/13508/15 висноував, що місцезнаходженням майна у вигляді грошових коштів є місцезнаходження банку, в якому боржник має рахунок. До того ж боржники з метою збереження життя виїхали за кордон, залишаючи в Україні всі свої борги. Майно, цієї категорії громадян, здебільшого зруйноване або пошкоджене. Відповідно, навіть за умови, що боржник перебуває на територіях, де органи ДВС не можуть проводити виконавчі дії, в державного чи приватного виконавця залишається обов'язок відкрити виконавче провадження та перевірити наявність іншого майна боржника на підконтрольній владі України території [4].

Третьою проблемою з якою порушуються права стягувача є заборона виконавців звернутися на стягування пенсії та стипендії, інші доходи боржника в період дії воєнного стану в Україні. Вважаю цей законодавчий підхід хибним, який не відповідає ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод від 04 листопада 1950 року, ратифікованої Україною 17 липня 1997 року, відповідно до яких права людини вважають-

ся захищеними лише після повного виконання рішення суду та невиконання судового рішення є порушенням права особи на суд [5].

Як уже підкреслювалося вище, що в умовах сьогоднішнього статусу стягувача є менш захищеним. Для ефективного поновлення прав стягувача використовуємо саме судовий захист, який приведе його до того стану, в якому перебував до порушення. Суд, розглядаючи скаргу під час виконавчого провадження - забезпечить стабільність правової системи.

Специфіка такого захисту прав стягувача полягає в тому, що суд здійснює контроль лише після подання стягувачем скарги на діяння виконавця. Зверну увагу, що контроль з боку суду він не є плановим, періодичним чи поточним; контроль здійснюється в межах процесуальної форми, перевіряє законність дій виконавця. Крім того, розгляд скарги на цій стадії не може бути окремим видом цивільного провадження як окреме, наказне чи позовне. Між іншим процедура розгляду скарги здійснюється за відповідними вимогами, а саме чи є наявність права в особи на подання скарги, перевіряє її особисту заінтересованість у результаті виконавчого провадження, а також обов'язково досліджує дану скаргу за відповідними критеріям, а також вивчає її зміст [6].

За результати розгляду скарги, суд постановляє ухвалу. З одного боку, якщо це ухвала про задоволення скарги, то суддя повинен чітко визначити яким чином права стягувача буде поновлено. Водночас суд не має права встановлювати для виконавця ті чи інші, які не передбачені законодавством. З іншого боку, якщо ця ухвала про відмову, то суддя повинен визначити сукупність обставин, які вказують на невинуватість сторони виконавця. Наприклад, оскаржені діяння не відповідають нормам чинного законодавства; права стягувача не порушені; виконавець не вийшов за межі своїх повноважень. Проблемні питання щодо розмежування юрисдикції судів із розгляду відповідних скарг успішно вирішуються судами, в процесі судового розгляду. Питання особливостей оскарження деяких виконавчих дій становлять перспективні напрямки подальших наукових пошуків.

Отже, в умовах правового режиму воєнного стану сфера виконавчого провадження зазнала змін, особливо це стосується статусу стягувача. Рівень забезпечення прав стягувача можна вважати таким, який недостатньою мірою гарантує стягувачу повне фактичне виконання його рішення. Однак у цьому сенсі доречними були б законодавчі зміни, за яких стягувач міг би вибрати орган ДВС або приватного виконавця незалежно від місця знаходження боржника або його майна, що зменшило би випадки відмов у відкритті виконавчих проваджень, коли боржник або його майно зареєстровані на потенційно небезпечній або окупованій території.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 129 - 1.

2. Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих особливостей організації примусового виконання судових рішень і рішень інших органів під час дії воєнного стану: Закон України від 11 квітня 2023 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3048-20#Text> (дата звернення: 14.03.2025)

3. Шелевер Н.В., Лазур Я.В., Гербут В.С. Проблемні питання виконавчого провадження під час дії воєнного стану в Україні: *Одеський юридичний вісник*. м. Одеса, 2023. 56 с.

4. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду: від 23.03.2023 р. № 905/2368/15. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109854343> (дата звернення: 14.03.2025)

5. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) від 04.11.1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 14.03.2025).

6. Ю. Сівовна. Особливості виконання судових рішень під час воєнного стану. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/211538_osoblivostivikonannya-sudovikh-rshen-pd-chas-vonnogo-stanu (дата звернення: 14.03.2025).

ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА НЕРУХОМІСТЬ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯ

*Маргарита Юрїївна Доценко,
здобувач вищої освіти другого курсу
спеціальності D 8 Право інституту
права та безпеки ОДУВС*

*Науковий керівник: Семен Васильович Резніченко,
кандидат юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільно-правових
дисциплін інституту права та безпеки ОДУВС*

Війна в Україні призвела до масових руйнувань нерухомості, що загострило проблему захисту права власності. У цих умовах власність — це не лише юридична категорія, а й основа безпеки та стабільності громадян. Актуальним є питання збереження прав на знищене майно, надання компенсацій і правового відновлення справедливості після завершення бойових дій.

Право власності - це юридично оформлене право володіння об'єктом нерухомості, яке дає власнику можливість розпоряджатися своїм майном (дарувати та продавати, отримувати та передавати в спадок, здавати в оренду, закладати під заставу, тощо). Підтверджується це право відповід-

Aleskerova Lala Gadjibala SOME ISSUES REGARDING THE GRANTING OF ANNUAL LEAVE IN THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN.....	141
Huseynli Vasif Asif, Jafarov Zahid Isa ON THE LABOR FUNCTION OF THE EMPLOYEE AS AN ELEMENT OF THE CONTENT OF THE EMPLOYMENT CONTRACT	144
Akhundova Konul Arif, Aykhan Rustamzade THE ROLE AND POSITION OF THE JUDICIAL-LEGAL COUNCIL OF THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN IN ENSURING JUDGES' IMMUNITY RIGHTS	148
Mahmudov Emin Vidadi, Kasumov Alysh Mamish MINIMUM WAGE AS A LEGAL GUARANTEE OF EMPLOYEES' LABOR RIGHTS.....	151
Yakhyayeva Gunel Yusif, Kasumov Alysh Mamish EMPLOYER LIABILITY AS A SUBJECT OF LABOR LAW: CONCEPT AND TYPES	154
Андрієнко І. С. ЩОДО КОНЦЕПЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ПРАВІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	157
Бережна Д. Є., Середницька І. А. ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ МАЙНОВИХ ПРАВ ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ.....	160
Борщ А., Риженко І. ОСОБЛИВОСТІ ДЕКЛАРУВАННЯ ЗБРОЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	164
Денисюк О., Андрієнко І.С. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО АУКЦІОНУ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ	168
Дідик В., Андрієнко І.С. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ СТЯГУВАЧА У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	172
Доценко М. Ю., Резніченко С. В. ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА НЕРУХОМІСТЬ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯ	175
Кірсанов О. В., Маковій В.П. ЗАХИСТ ПРАВ КРЕДИТОРА ТА БОРЖНИКА У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	179
Кострицький І. Л. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄДНАНЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗА НОВІТНІМ ЗАКОНОДАВСТВОМ	182